

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ "ИЗВОР – 1920" С. АРДА, ОБЩ. СМОЛЯН

Тел., e-mail: chitaaliscte_izvor@abv.bg

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ

**«ИЗВОР – 1920» ГР/С. АРДА
ЗА 2024 ГОДИНА**

1. ВЪВЕДЕНИЕ:

Във връзка със ЗНЧ и ЗЮЛНЦ читалището е регистрирано и е вписано в регистъра на сдруженията с нестопанска цел в Агенция на вписванията -Смолян ,както следва:

Актуален учредителен акт-от 05.12.2022; ЕИК/ПИК 000609147 ;

Решение № Фирмено дело: 975

Последни вписани промени в регистрацията са след Отчетно-изборно събрание на Общо –отчетно събрание на. 30.11.2022. година. Представянето на читалището се осъществява заедно и поотделно от Председател – Ася Емилова Романова и Сийка Емилова Атанасова ,секретар. Дата на изтичане на мандата: 05.12.2025 година.

Съгласно ЗНЧ читалището е вписано в Регистъра на народните читалища към Министерство на културата под № 975 ,последно извършени промени в обстоятелства са вписани на 14.12.2022 г.

Настоящата годишна програма за развитие на читалищната дейност на НЧ „Извор – 1920“ през 2024 г. е съобразена с изискванията на чл. 26 а, ал. 2 от Закона за народните читалища

Съгласно **Чл. 2. (1)** ЗНЧ, Народно читалище „ Извор-1920“ е традиционно самоуправляващо се българско културно-просветни сдружение в Арда, което изпълнява и държавни културно-просветни задачи. В дейността му могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Съгласно **Чл. 2. (2)** НЧ « Извор-1920» .е юридическо лице с нестопанска цел.

Изготвянето на програмата за 2024 г. цели обединяване на усилията за развитие и утвърждаване на читалището, като важна обществена институция, реализираща културната идентичност на с. Арда, както и да се засили обществената роля като единствен традиционен културен и образователен център.

Основните направления и приоритети в дейността на читалището произтичат от ЗНЧ, ЗОБ, общинската културна политика, осъществявана на основата на съществуващата нормативна уредба и чрез изпълнението на културния календар Изготвянето на Програмата за развитие на читалищната дейност през 2024 г. цели обединяване на усилията за развитие и утвърждаване на читалището като важна обществена институция, градяща културната идентичност на селото.

Тя обобщава най-важните моменти в работата на читалището , приоритети, цели и задачи, които ще спомогнат за укрепването, модернизирването и развитието му в общодостъпно и желано място за местната общност. Ще се работи за създаване на условия за превръщането на институцията в културен център, утвърждаващ ценностите на гражданското общество.

Целите заложи в Програма за дейност 2024 г, са съобразени съгласно Чл. 3. (1) и (2) от ЗНЧ и са насочени да задоволяват потребностите на населението на с. Арда , свързани със:

1. развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в с. Арда .
2. запазване на обичаите и традициите на с. Арда;
3. разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
4. възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
5. осигуряване на достъп до информация.

За постигане на целите се планират да се извършват основни дейности, като:

1. уреждане и поддържане на библиотеката след извършен ремонт;
2. развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;
3. организиране дейността на групите, за инициране и провеждане на празненства, концерти чествания и иновативни дейности съобразно променената епидемична среда;
4. събиране и разпространяване на знания за родния край и включване в национални инициативи по програма „Живи човешки съкровища“;
5. създаване и съхраняване на етнографска колекция съгласно Закона за културното наследство;

2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩЕТО:

На територията на с. Арда функционира Народно читалище „Извор - 1920” .

Читалището има изключително значение за укрепване, популяризиране и развитие на българската идентичност, традиционната култура и духовни ценности

2.1. Външната среда осигурява следните възможности:

- Културно разнообразие:
- Сътрудничество с:
  - Министерство на културата
  - Областна администрация Смолян;
  - Община Смолян.;
  - РЕКИЦ ”Читалища”;
  - Читалища;
  - Граждански сдружения и фондации:
European Association of Folklore Festivals – EAFF Official Partner of UNESCO;
- Участие и работа по проекти, осигуряващи европейско и др.. финансиране. „Мобилност“- НФК към Министерство на културата.

2. 2. Кои са силните страни на вътрешната среда:

- Кадрови ресурс с дългогодишен стаж в сферата на читалищната дейност;

- материална база –напълно обновена-киносалон с 300 места и голяма сцена
- Интерес към търсене и развиване на нови форми на читалищна дейност;
  - работа с млади таланти;
- Сътрудничество на доброволци;
  - планирани доброволчески инициативи за подпомагане на хора в неравностойно положение.

2.3. Слаби страни:

- Дейностите се реализират в зависимост от новата епидемична обстановка
- Квалификацията на читалищното ръководство е необходимо условие и решаващ фактор за актуализиране дейностите на читалището.
- Територии, засегнати от обезлюдяване.
  - спирала на намаляващото и застаряващо население;
  - свиване на селските райони - показател за по-широка структурна криза на културния, икономически и трудов пазар;
  - периферизацията и задълбочаване недостатъци на селските райони.

2.4 Предизвикателства

- Как да работим и търсим нови подходи при реализиране на дейности с изкуствата и културата, за да посрещнем потребностите на оскъдното население и по-ниските нива на взаимодействие?
- Как да се включат селските възрастни населения в културни и художествени практики?
- Как да осигурим устойчиви културни разработки за празни сгради и неизползвана инфраструктура?

3. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

- Подпомагане на традиционните читалищни дейности и търсене на нови съвременни форми за тяхното развитие и предаване;
- Създаване на нови условия за развитие и утвърждаване на библиотеката при читалището като център за библиотечно-информационно обслужване на широк кръг потребители;
- Развитие на професионалните умения и повишаване на квалификацията на работещите в културната институция ;Обучение по Национална Програма “Учене през целия живот“.
- Засилване интереса и краеведската дейност на местната общност към културно минало на селото. Проучване, на автентични песни, съхранени в селото и издаване на книга;
- Изграждане на реално партньорство с институции за реализиране на цялостната културна политика .
- Разширяване обхвата на дейността на читалището в обществено значими сфери, като социалната и информационно-консултантската.
- Насърчаване на трансграничното сътрудничество в областта на културата, участие в културни мрежи.
- Формиране на читалището като място за общуване и контакти, успешни социални практики и дарителски акции, повишаване ролята на читалището за социална и културна интеграция на различните социални общности.
- Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество, участие в разработването на местни стратегии и превръщането на читалището във фактор за обществен диалог. в с. Арда.

4.РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

- Закон за народните читалища;
- Закон за обществените библиотеки;
- Закон за културното наследство;
- Закон за меценатството;
- Закон за закрила и развитие на културата;
- Наредба № 2 на МК, от 01.07.2019 г. Обн. ДВ. бр.54 от 9 Юли 2019г /;
- Допълнителни субсидирани бройки;
- Документи при Патронаж.
- Общинска програма за развитие на община Смолян
- Договор към община ..... №.....

ОПЕРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПЛАН-ПРОГРАМАТА

А. БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

Като неразделна част от читалището библиотеката активно участва в организирането на културния живот в селото Библиотечната дейност е една от дейности за читалището като културна институция.Чрез нея то се включват в националната мрежа от библиотеките у нас.

Дейността на библиотеката през 2024 г. ще включва:

1. Актуализиране на библиотечния фонд на читалищната библиотека чрез закупуване на нова литература, абонамент, дарения, кандидатстване с проект пред МК и други организации.
- 2.. Поддържане на обществена библиотека на свободен достъп за библиотечно обслужване на около 110 читатели.
4. Изготвяне на библиографски справки по различни теми;
5. Инициатива „Книга за всеки” – въвеждане на системата за патронажно обслужване на възрастни читатели и такива с физически увреждания;
6. Организиране презентации на нови литературни творби и автори от местно и национално значение.
7. Провеждане превърналите се в традиция срещи „На гости в библиотеката” ;
8. Литературна гостоприемница – срещи с творци на словото;
9. Вечери и литературни четения с участието на местни литературни творци и почитатели на словото Четене от изявени европейски автори-Европейски дни на наследството-Европа Директно;
- 10.Експониране на изложба , кътове с литература, виктурини и др..
- 11.Организиране на индивидуална и културно-масова дейност с различни целеви групи: (деца, ученици, възрастни); обособяване на тематични кътове по повод празници и годишнини; предоставяне на онлайн информация и представяне на презентации, посветени на значими събития и личности;
- 12.Повишаване квалификацията, на читалищното ръководство, чрез участие в организирани обучения от Регионална библиотека“Николай Вранчев“-Смолян и РЕКИЦ“Читалища“

Б. ЛЮБИТЕЛСКО ХУДОЖЕСТВЕНО ТВОРЧЕСТВО

Съществена част от дейността на читалището е грижата за разширяване и развитие на любителското художествено творчество.

Художественотворческата дейност в читалището **цели** запазване и *развитие на традиционните ценности* на българския народ, съхранение на обичаите и традициите, както и създаване на нови традиции, породени от нуждите на местните общности. Чрез тази дейност, читалището ще работи за привличане на *млади хора* за участие в инициативи на читалищните самодейни колективи. С изяви на читалището ще се работи за развитие и обогатяване на културния живот в населеното място, за утвърждаване на националното самосъзнание и отчитане и съхранение богатството на местната култура. Чрез тази дейност читалището ще има възможност за популяризиране на общината, областта, страната и чужбина.

Към читалището за творчески сезон 2023/2024 функционират:

1. Образователни дейности:

Кръжоци, клубове, школи по изкуства (*кратко описание*);

.....
Езикови школи и курсове (*кратко описание*);

.....
Клубове по краезнание (*кратко описание*);

.....
Музейни колекции (*кратко описание*).

2. Любителско творчество (поддържане и изяви на художествени състави);

Фолклорни състави и *формации* (*кратко описание*);

Театрални състави (*кратко описание*);

.....
Танцови състави и **групи /битови/** (*кратко описание*);

Клуб „Веселие“- народни хора , клуб „Ехо то младостта“-народни песни , детска група, „Веселяче“- народни хора и песни

Групи за класически и/или модерен балет, съвременни и характерни танци (*кратко описание*);

.....
Вокални групи, хорове и индивидуални изпълнители (*кратко описание*);

.....
Други (*кратко описание*)

.....
Предоставяне на компютърни услуги и интернет - не;

3. Организиране на празници, фестивали, събори, изложби, творчески вечери, граждански инициативи, спортни занимания и др. с местно, регионално, национално и международно значение.

4. Поддържане и доказани изяви на художествени състави и създаване на нови; ангажирано участие в *общинските конкурси, празници* и др. прояви.

5. Специално внимание и подкрепа на младите дарования за включването им в местни творчески инициативи със *заинтересовани институции* относно, културното възпитание младите хора и стимулиране на творческите им възможности /музика, фолклор, традиционни изкуства, краезнание, литература и др. *през летните месеци*.

6. Събиране на материали за културно-историческото минало и етнографията на самарджийството.

7. Нематериално културно наследство – съхраняване и предаване на традиционна култура, участие в националната система „Живи човешки съкровища – България” 2020.

8. Нови дейности, заложи в програмата на читалището, в т.ч. работа по проекти, съществено сътрудничество с други културни институции.

Новата програма „Творческа Европа“ (2021-2027) стартира с приемането на първата годишна работна програма

Със своите три подпрограми – „Култура“, „МЕДИА“ и Междусекторното направление, „Творческа Европа“ има за цел да:

-засили артистичното и културното сътрудничество на европейско ниво;

-насърчи конкурентоспособността, иновациите и устойчивостта на европейския аудиовизуален сектор;

-насърчи междусекторни иновационни и съвместни действия, включително подкрепа за медийна грамотност, независима и плуралистична медийна среда за новини

За периода 2021-2027 г. бюджетът на програмата възлиза на 2,44 милиарда евро, в сравнение с 1,47 милиарда евро за 2014-2020.

Финансова подкрепа на библиотеките за обновяване на фондовете им по програма „Българските библиотеки – съвременни центрове на четене и информираност” ;

Програми .....

9. Осъвременяване на читалищните дейности и услуги чрез обучение на хората от всички възрасти с цел развитие на гражданското общество. Читалището – място за учене през целия живот. Онлайн обучение.....

10. Социална политика на читалището, в т.ч. Работа с хора с увреждания и осигуряване на достъп на тези хора до дейността на читалището, етнически малцинства, работа с различни възрастови групи, развитие на доброволчеството (подпомагане на хора с диабет)

В. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ

1.Планувани заседания на читалищното настоятелство и събрания отчетни/отчетно-изборни/извънредни .

2.Предоставяне на изисквана документация към Регистър на народните читалища в Министерството на културата./ Наредба № 2 от 1 юли 2019 г. за реда за водене на регистъра на народните читалища и на читалищните сдружения.

Месец	Събитие	Място	Дата
Януари	120 г. от рождението на Георги Караславов, български писател /1904 – 1980/	библиотека	12,01.2024
	18.01. 115 год. от рождението на проф. Асен Василев резбар, почетен гражданин на Смолян/1979/, роден в с. Арда	библиотека	18,01.2024
	22.01. Бабин ден		22,01.2024
Февруари	215 г. от рождението на Чарлз Дарвин, английски естествоизпитател	Библиотека	12,01,2024
	Обесването на Васил Левски	библиотека	18,02,2024
Март	01.03. Баба Марта	Читалище	01.03,2024
	Ден на жената	Читалище	08,03,24
	90 г. от рождението на Юрий Гагарин, първият излетял космонавт в космоса /1934 – 1968/;	Читалище	09.03.2024
	120 г. от рождението на проф. Асен Василев, преподавател в духовната академия в София , роден в с. Арда	Читалище	12.03,2024
	Първа пролет	читалище	22,03,2024
Април	Ден на лекарите	Читалище	07.04.2024
	145 г. от приемането на Търновската конституция на Княжество България, 1879 г	читалище	16,04,2024
Май	105 г. от рождението на Александър Цветков Геров, български поет /1919 – 1997/	библиотека	15,05,2024
	Вечер на юбилярите	читалище	23,05,2024
Юни	Ден на Ботев	библиотека	02.06.2024
	115 г. от рождението на Димитър Димов, български писател и драматург /1909 – 1966/;	библиотека	25.06.2024
	Курбан на селото	читалище	29.06.2024
Юли	200 г. от рождението на Александър Дюма – син, френски писател /1824 –	Библиотека	28.07.2024

	120 г. от рождението на Камен Калчев, български писател /1914 – 1988/;	библиотека	31.07.2024
Август	Събор на арденските родове	читалище	02.08.2024 г.
Септември	105 г. от рождението на Николай Хайтов, български писател /1919 – 2002/; Съединението на България	Библиотека библиотека	15.09.2024 06,09,2024
Октомври	Ден на възрастните хора 190 г. от рождението на Любен Стойчев Каравелов, български писател, публицист, революционер-демократ /1834 – 1879/; 95 г. от рождението на Йордан Радичков, български писател и драматург /1929 – 2004/;	Читалище Библиотека библиотека	01.10.2024 04.10.2024 24.10.2024
Ноември	Ден на народните будители 110 г. от рождението на Павел Вежинов, български писател /1914 – 1983/;	Библиотека библиотека	01.11.2024 09.11.2024
Декември	150 години от построяването на църквата “Св. Николай Чудотворец“ с. Арда 100 г. от рождението на Павел Матев, български поет /1924 – 2006/; Коледа в с. Арда Посрещане на Нова година	Читалище библиотека Читалище читалище	06.12.2024 06.12.2024 20.12.2024 31,12,2024

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

- участие в местни, регионални, национални празници и международни фестивали;
- инициатива от международно и национално значение;
- участие в international festival;
- участие с проект "Мобилност към НФ"Култура", към Министерство на културата;
- участия на работещите в читалищата в обучения за повишаване на квалификацията, работни срещи, дискусии и други форми за развитие на капацитета на служителите;
- участие в обучения на РЕКИЦ „Читалища”;
- иницииране на социални дейности с различни възрастови групи , хора с увреждания
- доброволчески инициативи:/ седмицата на гората- почистване на еко- пътеки и туристически маршрути;
- подпомагане на населението при бедствени ситуации и др.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА:

- брой регистрирани членове, събран членски внос-51 члена
- брой посетители на предоставяни от читалището услуги;
- брой читатели-105;
- брой нови книги и абонамент-....;
- брой предоставени услуги;
- брой и качество на проведени празненства, концерти, чествания;
- брой организирани групи и постижения;
- брой участия в местни, регионални, национални и международни изяви и конкурси;
- награди от участия в конкурси, фестивали и празници;
- брой кандидатстване и спечелени и финансирани проекти;
- поведени събрания – общи и на настоятелството.
- извършена пререгистрация на читалището в определения от ЗНЧ срок.
- общ бюджет на читалището за предходната година.

ФИНАНСИРАНЕ

- Субсидия от държавния бюджет за делегирани от държавата дейности съгласно чл.23 (1);
- Субсидия за дейност от Община Смолян, съгласно чл.26а (3) от Закон за Народните Читалища;
- Собствени средства от регламентирана стопанска дейност и членски внос;
- Финансиране от спечелени проекти;
- Дарения;
- Управленски инициативи.

СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ОТЧЕТ НА ПРОГРАМАТА

Срокът за изпълнение на Програмата е в рамките на бюджетната 2024 година;

Съгласно чл. 26а, ал. 4 от Закона за народните читалища Председателят на читалището представя в срок до 31.03.2024 г. пред Кмета на Община Смолян и Общинския съвет доклад за осъществените дейности в изпълнение на Програмата и за изразходваните от бюджета средства през 2023 г.

При отчитане на дейностите в изпълнение на Програмата ще бъдат отчетени и индикаторите за оценка на изпълнението.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Настоящата едногодишна програма за развитие на Читалище „Извор – 1920“ с. Арда е вариант и процес във времето, един от начините, който ще се търси в бъдеще, за да стимулира развитието на общността.

Забележка: Програмата е отворена за допълнения. Тя визира най-общите положения, залегнали в плановете за работа през предстоящата 2024 година. Промени по програмата се съгласуват с читалищното настоятелство и се представят в Община Смолян

Изготвил:
Председател на НЧ „Извор – 1920“ с. Арда

